TOIMENPIDEALOITE 23/2008 vp

Vapaaehtoistyön ja talkootuntien arvostaminen vesienkunnostusmäärärahoja jaettaessa

Eduskunnalle

Valtioneuvosto teki marraskuussa 2006 periaatepäätöksen vesiensuojelun suuntaviivoista vuoteen 2015 asti. Ohjelmassa määritellään toimia, joiden tavoitteena on saavuttaa vesien hyvä tila ja estää tilan heikkeneminen. Ohjelma koskee sisävesiä, rannikkovesiä ja pohjavesiä. Suuntaviivat tukevat alueellisten vesienhoitosuunnitelmien laatimista.

Tavoitteiden saavuttamiseksi toimitaan kuudella päätavoitealueella. Nämä ovat rehevöitymistä aiheuttavan ravinnekuormituksen vähentäminen, haitallisista aineista aiheutuvien riskien vähentäminen, vesirakentamisen ja vesistöjen säännöstelyn haittojen vähentäminen, pohjavesien suojelu, vesiluonnon monimuotoisuuden suojelu sekä vesien kunnostus.

Tavoitteet ovat erittäin hyviä, ja keinot niihin pääsemiseksi ovat tiedossa. Käytännön toteutus on kuitenkin kiinni rahoituksesta.

Vesistöjensuojelussa pääasialliset toimet on nyt kohdistettu vesistöjen ulkoisen kuormituksen vähentämiseen. Se on kustannustehokkaimpana ensisijainen, muttei läheskään aina riittävä toimenpide. Lisäksi tarvittaisiin myös sisäisen kuormituksen vähentämistä eli varsinaisia vesien kunnostustoimenpiteitä. Resurssit kunnostustoimenpiteiden toteuttamiseksi ovat kuitenkin riittämättömiä.

Ympäristöministeriön mukaan vuoden 2010 jälkeen kunnostustoimenpiteiden tarve kasvaa entisestään, kun ennen nykyistä ympäristölainsäädäntöä syntyneistä päästöistä aiheutunut sedimentoitunut kuormitus alkaa vapautua vesiin.

Vesistöjen kunnostukseen ohjattava raha on tällä hetkellä minimaalinen ja kattaakin vain noin yhden tai kaksi nimettyä hanketta vuosittain, vaikka tarvetta olisi paljon enemmän. On selvää, että vesien kunnostukseen on tulevaisuudessa tarpeen yhä kasvaessa saatava valtiolta lisää rahoitusta.

Esimerkiksi Vihdissä on Vihdin Enäjärven Suojeluyhdistys VESY ry pitkään toiminut aktiivisesti ja tuloksellisesti Enäjärven tilan parantamiseksi. Talkootyötä on tehty huikea määrä. Vuodesta 1993 vuoteen 2007 on talkootyötunteja Enäjärven hyväksi kertynyt yhteensä huikeat 54 000. Myös valtion rahaa on saatu projektiin. Vuonna 2007 rahoitus kuitenkin loppui yllättäen, vaikka suunnitelmat jatkosta olivat selvät ja talkooväki oli erittäin sitoutunutta tukemaan järven kunnostusta myös vapaaehtoisvoimin. Nyt tehty arvokas työ on valumassa hukkaan rahoituksen loputtua äkillisesti kokonaan. Tämänkaltaiset tilanteet eivät ole toivottavia vesistöjemme tilan kannalta.

Jotta niukoilla resursseilla saataisiin aikaan paras mahdollinen lopputulos, jo tehdyn ja luvassa olevan paikallisen vapaaehtoistyön ja lisäpanostusten, kuten mahdollisen vapaaehtoisvoimin hankitun ulkopuolisen lisärahoituksen, pitää painaa vaakakupissa nykyistä huomattavasti enemmän päätettäessä vesistöjen kunnostukseen tarkoitetun rahoituksen jakamisesta. Kunnostuskohteiden rahoituspäätöksiin on myös saatava pitkäjänteisyyttä ja suunnitelmallisuutta, jotta jo

tehty arvokas työ ei valu rahoituksen äkillisesti loppuessa hukkaan.

Edellä olevan perusteella ehdotan,

että hallitus ryhtyy toimenpiteisiin, että vesienkunnostusmäärärahoista päätettäessä otetaan nykyistä paremmin huomioon vapaaehtoistyön ja talkootuntien määrä.

Helsingissä 13 päivänä toukokuuta 2008

Merikukka Forsius /kok